

Oog voor detail

'Natuurlijk korbeel'

Bouwkundig gezien vormt het gebintwerk de basis van elke historische boerderij. De houten hoofdconstructie van verticale staanders, horizontale liggers en diagonale schoren werd vooraf, meestal in de directe omgeving van de bouwplaats, zorgvuldig uitgemeten en voorbereid.

De gebinten vormen de belangrijkste onderdelen. Een gebint bestaat altijd uit twee staanders en een dwarsverbinding. Om de hoek tussen de staanders en de dwarsbalk stijf te maken, worden aan de binnenzijde van het gebint diagonale balken aangebracht. Dit zijn de korbelen.

Aannemer Poortman uit Veeningen maakte Piet Bleijleven van Monumentenwacht Drenthe opmerkzaam op een heel bijzonder korbeel in een boerderij in Groot-Oever. Hier werd voor de horizontale ankerbalk namelijk een zware eiken boomstam gebruikt, die zich aan een uiteinde prachtig tot een vork vertakt. De timmerlieden hebben daar destijds van geprofiteerd door de zijtak als 'natuurlijk korbeel' te gebruiken. Dat scheelde een houtverbinding. Het moet trouwens nog wel een kunststukje zijn geweest om de twee andere verbindingen perfect op maat te maken.

Directeur Fred Vos van de samenwerkende monumentenwachten: Wat we beter met zijn allen kunnen doen, pakken we gezamenlijk op

Waar je ook woont in Nederland, met een monumentaal pand kun je altijd abonnee worden bij een monumentenwacht. In elke provincie is zo'n organisatie actief. Wat veel klanten niet weten, is dat de monumentenwachten ook onderling samenwerken. Het belangrijkste doel daarvan is in alle opzichten de kwaliteit van het werk te bevorderen. Directeur Fred Vos van de Federatie Monumentenwacht Nederland legt uit wat dat zoal inhoudt.

Ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van de Nederlandse monumentenwacht ontmoetten alle personeelsleden elkaar tijdens een geslaagde activiteitendag.

De simpele openingsvraag aan Fred Vos is: vertel eens wat de Federatie Monumentenwacht Nederland allemaal doet. Maar hij moet eerst iets anders kwijt. "Het liefst spreek ik van Monumentenwacht Nederland. In die naam klinkt door dat deze organisatie op gelijke voet staat met de provinciale monumentenwachten. Dat vind ik cruciaal voor de manier waarop we samenwerken. Het woord federatie heeft voor mij altijd iets afstandelijks. Iets verdachts ook, alsof die club de touwtjes in handen heeft. En dat is nou juist niet de bedoeling. Sinds de jaren tachtig zijn alle monumentenwachten zelfstandige organisaties, met eigen besturen en eigen rechtsposities. Dat blijft zo. Alleen, wat we beter met zijn allen kunnen doen, pakken we gezamenlijk op. Binnen Monumentenwacht Nederland, zeg ik dan."

Hoofdrolespeler

De landelijke samenwerking is allereerst van belang uit het oogpunt van strategie en beleid, legt Vos uit. "De provinciale monumentenwachten weten uitstekend wat er leeft in de praktijk, maar zij vormen maar kleine radertjes in het totale monumentenveld. Het Rijk speelt daarin een zeer belangrijke rol. Dat heeft, om begrijpelijke redenen, gezegd: wij praten alleen met partners van voldoende omvang. Daarom is het van groot belang dat we als monumentenwachtorganisaties een eenheid vormen waar anderen vertrouwen in hebben. Dat lukt trouwens steeds beter. Naast de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, het Nationaal Contact Monumenten en het Nationaal Restauratiefonds, worden wij inmiddels erkend als vierde hoofdrolespeler."

Binnen de landelijke organisatie loopt al jaren een project dat gericht is op verbetering van kwaliteit, data-uitwisseling en arbeidsomstandigheden, vertelt Vos. "Aan de hand van ieders ervaringen zijn bijvoorbeeld de aanpak en de rapportage van het inspectiewerk steeds verder uitgewerkt en geüniformeerd. Hierdoor wordt een inspectie in Groningen net zo vakkundig uitgevoerd en vastgelegd als een inspectie in Limburg. Bovendien kunnen we, dankzij de standaardisatie van de rapporten, gemakkelijk kengetallen afleiden over de onderhoudssituatie van monumenten in Nederland. Die gegevens kunnen van belang zijn bij het ontwikkelen van beleidsplannen of bij onderhandelingen over subsidies."

Vakkennis

In het kader van de kwaliteitszorg besteedt de landelijke monumentenwacht ook veel aandacht aan scholing en opleiding. "Al jaren verzorgen we interne en externe cursussen en technische dagen om de vakkennis te vergroten. Alleen al op technisch gebied zijn er talloze belangrijke onderwerpen. Daarnaast hebben we nog allerlei niet-vaktechnische cursussen.

Bijvoorbeeld op het gebied van rapporteren, omgang met de klant en natuurlijk veiligheid. Want die speelt in het dagelijks werk van de inspecteurs een prominente rol." Ladders, klimuitrustingen, persoonlijke beschermingsmiddelen, gereedschappen en materialen moeten aan vele eisen voldoen, zet Vos uiteen. En ze moeten op de juiste wijze gebruikt worden. "Wij onderzoeken regelmatig welke producten en voorzieningen het meest geschikt zijn voor ons werk. Van het resultaat kunnen alle monumentenwachten profiteren. Ook brengen specialisten van de federatie werkplekbezoeken aan inspectieteams van monumentenwachten. Daarbij worden alle hulpmiddelen gecontroleerd. Waar nodig geven

we communicatietechnologie kunnen de monumentenwachters bijvoorbeeld heel snel oplossen vinden voor technische vraagstukken. "Ze hebben allemaal een laptop boordevol informatie en als ze even iets niet weten, bellen ze vanaf het dak met hun mobiel naar een collega of deskundige."

Stimulans

Ondanks alles wat er al bereikt is, ziet Vos nog volop mogelijkheden om de landelijke activiteiten verder te ontwikkelen. Bijvoorbeeld op het gebied van opleidingen, voorlichting en internationale betrekkingen. "Het eenvoudige, maar doeltreffende concept van het monumentenwachtwerk spreekt in het buitenland enorm aan. Voor

we advies voor verbetering." Vos geeft aan dat de gezamenlijke activiteiten niet alleen in het voordeel van de afzonderlijke monumentenwachten werken. Vaak zijn ze, direct of indirect, ook in het voordeel van de abonnee. Door de vergaande standaardisatie van allerlei gegevens en de invoering van moder-

dat concept en de wijze waarop we het in Nederland in de praktijk brengen, hebben we, als gezamenlijke monumentenwachters, tijdens de belangrijkste internationale vakbeurs een hoge onderscheiding gekregen. Zo'n prijs bevestigt niet alleen dat je goed bezig bent. Het stimuleert ook om door te gaan."

Inspectie handboek

Voor het inspecteren en beoordelen van de onderhoudstoestand van monumenten zijn veel inzicht en deskundigheid nodig. De Federatie Monumentenwacht Nederland is jaren geleden begonnen alle noodzakelijke, vaak specialistische kennis onder te brengen in een systematisch naslagwerk. Dit Inspectiehandboek bestaat uit diverse ringbanden. De inhoud wordt regelmatig geactualiseerd en aangevuld.

Sinds enige tijd kan iedereen het Inspectiehandboek in zijn bezit krijgen. De vier ringbanden en hun inhoud (ruim 1000 pagina's) kosten momenteel € 205,00 (exclusief verzendkosten). Neem voor meer informatie en/of een bestelformulier contact op met de Federatie Monumentenwacht Nederland: telefoon 033 - 479 07 70 telefax 033 - 479 07 69 e-mail info@monumentenwacht.nl

Bevlogen mensen

Ongeveer anderhalf jaar geleden werd Fred Vos directeur van de Federatie Monumentenwacht Nederland. Daarvoor werkte hij op het gebied van de communicatie. Ook was en is hij actief in het openbaar bestuur. "Ik ben hier dus niet aangesteld vanwege mijn bouwkundige kennis, maar om de organisatie te stroomlijnen en te ontwikkelen. Dat doe ik graag. Ik probeer altijd mensen mee te sle-

pen. En ik had het slechter kunnen treffen. De ruim 150 monumentenwachters, en ook de diverse stafmedewerkers, zijn zonder uitzondering bevlogen mensen. Het werk is voor iedereen meer dan een belegde boterham. Vanuit die instelling kunnen we nog veel bereiken."